

MITT I SMETEN ligger Herzog & de Meurons kaxiga parkeringshus. I stället för att gömmas undan tar det plats.

PARKERA MED STIL

I stället för att gömma undan det nya parkeringshuset placerades **Herzog & de Meurons** arkitektoniska verk mitt i smeten i Miami Beach. RUM har besökt 1111 Lincoln Road – en parkering som tar för sig.

TEXT & FOTO: CARL UNDÉHN

PARKERINGSHUSET höjer sig över resten av den art déco-inspirerade bebyggelsen. Dagsljuset flödar in i den öppna strukturen.

UTSIKT ÖVER shoppinggatan Lincoln Road Mall från parkeringshuset.

Parkeringshus förpassas ofta till arkitekturens bakgårdar – i bokstavig mening. Parkeringsfrågan ses som ett nödvändigt ont i vårt bilburna samhälle. Lösningarna placeras ofta under jord, på bakgårdar eller i anonyma betongklossar som endast fyller en praktisk funktion. Det estetiska ges inget större värde och förvaring av bilar är sällan det som arkitekter satsar mest krut på.

Men så måste det inte vara. Sverigeaktuella Herzog & de Meuron från Schweiz hör till de senaste årens mest omskrivna arkitekter med bland annat Tate Modern i London, VitraHaus i Weil am Rhein och Olympiastadion i Peking på meritlistan. I Miami Beach har de nu visat hur man kan göra ett mästerverk av ett parkeringshus som både är en praktisk lösning och ett turistmål.

Schweizarnas svar heter 1111 Lincoln Road och ligger vid ena änden av shoppingstråket Lincoln Road Mall. Det är en ytterst ovanlig placering av ett parkeringshus. Fullt synligt, mitt i en korsning utmed en populär gågata.

Som namnet antyder är gatan officiellt ett köpcentrum, det för oss urtypiskt amerikanska fenomenet

”shopping mall”. Men precis som det mesta annat i Miami Beach är det snyggare och sexigare än på andra håll. Lincoln Road Mall är ingen inomhusgalleria i utkanten av stan utan en gågata där det handlar om att se och synas, kantad av palmer, restauranger och butiker för alla smaker och prisklasser.

Vad gör sig då bättre på en sådan plats än ett parkeringshus som även det är snyggare och sexigare än alla andra? Carl Fischer, grundaren av Miami Beach, sa ju också att hans stad var den vackraste i hela världen.

1111 Lincoln Road sticker upp högt över de i övrigt låga byggnaderna i art déco-stil eller spansk renässans. Vid en första anblick påminner det om ett ofärdigt bygge, ett betongskelett där finanskrisen lett till att pengarna tagit slut innan kroppen hunnit kläs. Men det är också själva tanken. Enligt Herzog & de Meuron, som annars ofta förknippas med väl genomarbetade fasader, är huset byggt enligt vad de kallar Miami pure: mycket muskler och lite kläder. Byggnaden blir därmed en spegelbild av de vältränade och lättklädda människor som spatserar fram på gågatan under.

Det är ett minimalistiskt betongskelett helt utan väggar men fullt av naturligt dagsljus. De V-formade

ENLIGT ARKITEKTERNA är huset byggt i "Miami pure" - det vill säga mycket muskler och lite kläder.

”ETT BETONGSKELETT DÄR
FINANSKRISEN LETT TILL ATT
PENGARNA TAGIT SLUT INNAN
KROPPEN HUNNIT KLÄS.”

INGEN DÅLIG LUFT som i vanliga parkeringshus. Tack vare luftigheten når havets bris in i parkeringshuset.

"HÄR ÄR VÅNINGSPLANEN UPP TILL TIO METER HÖGA."

pelarna gör att det nästan påminner mer om en skulptur än ett hus. Ett korthus i betong som ser ut att när som helst kunna rasa samman. Om inte i dag så i alla fall när nästa orkan drar in.

Samtidigt gör konstruktionen att besökarna bjuds på en imponerande panoramautsikten över den platta staden. Den fina utsikten är något som lett till att huset också blivit ett populärt besöksmål för turister. Hur många parkeringshus i världen kan stoltsera med det?

Själva parkeringen i sig liknar heller inget annat eftersom det inte finns några väggar. Istället löper ett staket med tre stålvaror utmed kanten. De är dock så tunna att de smälter samman med världen utanför och känslan av att snart köra ut i tomma luften ska inte underskattas.

1111 Lincoln Road är genom sin konstruktion antitesen det till det vanliga parkeringshuset som förknippas med låg takhöjd, avgasfylld luft och dålig

belysning. Här är våningsplanen upp till tio meter höga, friska brisar sveper in från Atlanten och neonrören är utbytta mot punktbelysning som lyser upp när mörkret faller.

Det är också ett parkeringshus med plats för människan. Butikerna i markplanet förvånar knappast någon. Det gör däremot den exklusiva designbutiken på plan fem som plötsligt dyker upp och bjuder ut sina varor mellan parkeringsrutorna. På plan sju döljer sig ytterligare en överraskning. Där bryts betongen av med en trappa i trä som leder upp till taket och en lägenhet. Dessutom finns där också en grön trädgård som är helt osynlig från gatan.

Många kommer nog endast upp för att ställa ifrån sig bilen några timmar. Men istället för att skynda till hissen väljer de flesta att stanna kvar ett tag, njuta av utsikten och de ljusa ytorna. Räkna med att göra samma sak när du jagar parkering i Miami Beach och hamnar på 1111 Lincoln Road. ■

1111 LINCOLN ROAD

VAR: Miami, Florida

BYGGHERR: Robert Wennett

ARKITEKT: Herzog & de Meuron

NÅR: 2010

ANTAL PLATSER: 300 parkeringsplatser

ÖVRIGT: 1111 Lincoln Road inrymmer också elva butiker och tre restauranger på bottenvåningen, ytterligare butiker på femte våningen och en restaurang på taket.